

Gunoii de sub preș

Virgil Mazilescu ar fi fost mândru de cartea lui Constantin Arcu, *Cocteil în craniile mici**, în care onirismul este fără cusur, nu doar cel al unui delir pe suport etilic, ci al unei realități funcționărești care ar trebui să funcționeze fără fisură, dar care este făcută, țesută vizibil numai din cusururi, cârpăcită, chioară de-a binelea și neghioabă pe deasupra. Îl felicit pe Călin Vlăsie că se ocupă de acest prozator ale cărui cărți îți vine să le arunci din bibliotecă; degeaba, îți rămân în memorie. Într-o minciună precuvântare – „Nota autorului” – scriitorul zice: „Adevăr grăiesc vouă că personajele acestui roman sunt rodul închipuirii și orice asemănări cu oameni din zilele noastre sunt întâmplătoare”. Minciună cu atât mai gogonată (ca să fie transparentă), cu cât este servită pe un ton biblic.

Constantin Arcu scrie dintr-o bucată, fără nevoia apăsată a retușurilor, pentru că actul scriptic este executat în deplinătatea autocenzurării. Bucovineanul este contrariul prolificității sadoveniene. Scrie cu o furie sarcastică nepotrivită situației sale sociale de doctor în nu știu ce drept, oricum, de superrespectabil magistrat: „O faună infectă formată din indivizi parșivi și **ipocriți**, dornici de căpățuire, care se scuipe și se înjură pe sticla televizorului, după care bat palma, se iau pe după umeri și pun la cale alte jafuri. Dar trăiau într-o lume **ipocrită** care obligă omul să joace tot felul de roluri străine firii lui”. Ce mai, Daurmier pe de o parte, J.D. Salinger alături, cu acel epitet, **phoney**, potrivit din păcate atâtor lucruri.

Erotismul este întortocheat, neclar și difuz, fără a fi ambiguu. Una dintre țintele erotice ale principalului protagonist este dotată cu un neg, amănunt care (ciudat!) nu o face mai puțin dezirabilă. Protagonistul respectiv se metamorfozează kafkian în ultima pagină a romanului: „Figura ascuțită a lui F. căpătase aspectul unui bot de rozător. Își roti scaunul rabatabil, urmărind prin fereastra murdară hârjoana guguștiucilor prin crengele pinilor. Norii s-au împrăștiat și un bărbătuș se rostogolește fără astâmpăr printre ramuri după vreo găinușă”. Astfel

de viziuni animaliere sunt recurente. Trupurile de sub robe sunt intens erotizate. Există, ca la Martin Booth, un polen insidios care leagă literele fiecărui cuvânt. Nu văd lumina în paginile lui Constantin Arcu. Speranța, măcar falsă, mistificatorie. Iar ceea ce se poate auzi este cântecul frânt al iubirii neîmplinite, cu ecouri vagi, subterane. Până la urmă este povestea unei iubiri a nimănui pentru nimeni. Cred că spaima de viață este factorul generator al întregii textuări; oboseala, malnutriția intelectuală și morală, căcănăria, libidinoșenia de tot hazul și necazul (admirabil descrise) constituie toposul vomitiv al acestei cărți magnifice. Nu există picătură de sânge al revoltei, nicăieri. Doar teamă și frică pentru pierderea scaunului de sub niște șezuturi aplatizate cehovian.

Țesătura, fibra textului seamănă cu cea a unui pansament tras de pe rană, reinnoind-o parțial. Personajele sunt marionete vii, încearcă să se conducă pe ele însele, sunt nevoite să se lase conduse de „porniri năvalnice și contradictorii”, de undeva dintr-un spațiu care numai divin nu este. Lumina nu vine, nici de la răsărit, nici de altundeva. Întunericul însă răzbate dintr-un colț veșnic neghicit, dintr-un unghi periculos pentru că ajută spre moarte insectarul uman pe care îl țintește, îl focalizează cu umbra-i letală.

Obsesia târgului atemporal din care personajul principal, oricine de altfel, nu poate scăpa decât prin moarte, nu țintuiește această carte în provincialism, chiar dacă romanul ar fi putut fi intitulat „Livada fără vișini”. Constantin Arcu are răbdarea unui mare prozator ca Nicolae Velea, pe care nu văd bine de ce lumea bună literară nu îl mai vede deslușit. Sper să nu se repete greșeala cu acest contemporan. „Dacă există moarte pe aici, va fi doar a mea”, aud parcă vocea oricărui personaj al prozatorului acestuia excepțional.

* Constantin Arcu, *Cocteil în craniile mici*, Paralela 45, colecția „Conexiuni”, 2011.